

Droogzetten melkkoeien 2.0

De wettelijke spelregels voor het gebruik van antibioticahoudende droogzetters worden aangescherpt.

De beroepsgroep voor dierenartsen KNMvD neemt daarin het voortouw met het opstellen van een richtlijn voor droogzetten. Wat gaat er voor u als melkveehouder veranderen?

FRANK DE VRIES

De California Mastitis Test geeft een indicatie van een te hoog celgetal.

FOTO: FRANK DE VRIES

Droogzetten met antibiotica is al tientallen jaren de beste verzekering voor 'schone' koeien na het

afkalven. Maar die tijd laten we definitief achter ons. Alle antibiotica gaan vanaf maart 2014 onder het strengste regime van de

diergeneesmiddelenwet vallen: UDD. Dat wil zeggen dat alleen de dierenarts ze mag voorschrijven en toepassen. Bovenop deze verzwaaring in de wet maakt de beroepsgroep voor dierenartsen een professioneel handvat, de richtlijn droogzetten, die aangeeft hoe selectief moet worden omgegaan met antibiotica bij het droogzetten.

Diagnose

Dierenartsen mogen droogzetters met antibiotica nog slechts voorschrijven als uit melkonderzoek blijkt dat de betreffende koe een uierinfectie heeft. Bij koeien die met antimicrobiële middelen worden droog-

geschreven worden pas voorgeschreven door uw dierenarts nadat bacteriologisch onderzoek met een bijbehorend antibiogram heeft aangetoond dat er geen alternatieven zijn in de eerste en tweede keus lijst.

Gevaren

Een goede uiergezondheid bij het droogzetten en een minimaal gebruik van antimicrobiële middelen realiseer je niet vanzelf op de automatische piloot. Het vereist een optimaal uiergezondheidsmanagement op koe- en bedrijfsniveau. Belangrijke aandachtsvelden zijn onder andere de huis-

Droogzetter geeft al tientallen jaren zekerheid

gezet, is dus altijd sprake van een curatief (= genezend) gebruik. Preventief mogen geen antibiotica meer worden ingezet volgens de wet. Bij het voorschrijven van antibiotica moeten dierenartsen het formularium melkvee, het 'kookboek' voor het gebruik van antibiotica, volgen. Standaard is de diagnostiek van uierinfecties gebaseerd op het koecelgetal, zoals dat maximaal zes weken voor het moment van droogzetten is bepaald. Bij vaarzen wordt een koecelgetal van 150.000 cellen per ml of meer als grens gehanteerd voor het toepassen van middelen. Bij oudere kalfkoeien mogen onder de afkapwaarde van 50.000 cellen per ml geen antibiotica worden gebruikt. Volgens het Handboek Melkveehouderij (2012) doet 85 procent van de melkveebedrijven mee aan de melkcontrole. Op deze bedrijven staat 89 procent van alle melkkoeien. De niet-melkcontrolebedrijven moeten dus op een andere wijze, met extra onderzoekskosten, aantonen dat een koe besmet is.

Medicijnen

Toepassing van droogzet-antibiotica mag dus alleen nog selectief gebeuren. Eerste keus droogzetinjectoren worden in het bedrijfsbehandelplan opgenomen. De tweede keus middelen mogen slechts op koe niveau worden voorgeschreven op basis van de bedrijfshistorie en maximaal voor drie maanden, vergezeld van een

vesting en verzorging: het is zaak om de infectiedruk zo laag mogelijk te krijgen en te houden. De roosters en ligboxen van de droge koeien moet je daarvoor tweemaal daags schoonmaken en daarnaast moet je als veehouder zorgen voor een voldoende en schone bodembedekking van de ligboxen. Een schone afkalfstal is daarbij ook ontzettend belangrijk en daarnaast moet je die afkalfstal niet combineren met de ziekenstal. De spenen van droge koeien in de eerste week na droogzetten dagelijks desinfecteren en de uier controleren helpt ook om de uier gezond te houden. Een goede vliegenpreventie is eveneens essentieel. Door de lactatie van de koe rustig af te bouwen, zodat de melkproductie bij het droogzetten zo laag mogelijk is (bij voorkeur onder 12 kg per dag), ben je ook preventief bezig om de uiergezondheid te verbeteren. Maar ook door de droge koeien een uitgebalanceerd droogstandsrantsoen te geven, inclusief mineralen, met een dagelijkse controle van de pensvulling en de drogestofopname door weging van verstrekt voer en restvoer, kun je de kans op mastitis verlagen. Diergeneeskundig Centrum Midden Salland, een van de toonaangevende rundveepraktijken in Nederland, heeft wat moeite met de richtlijn. Een aantal van haar melkveehouders is al begonnen met het selectief droogzetten met alle gevolgen van dien: de veehouders

Formularium melkvee

Formularia zijn in feite een 'kookboek' voor het gebruik van medicijnen bij ziektes. Een wetenschappelijke commissie stelt per diersoort een lijst van de belangrijkste bacteriële ziektes op. Naar aanleiding van een adviesrapport van de humane Gezondheidsraad in 2011 werd per aandoening opgesteld welke eerste, tweede of derde keuze antibiotica gebruikt mogen worden. Dit vanwege het terugdringen van resistente bacteriën bij de mens.

Droogzetbehandeling bij subklinische mastitis

Grampositieve bacteriën - Intramammair

Therapie	Stof
Eerste keus	• Benzathinecloxacilline • Pirlimycine
Tweede keus	• Ampicilline / Benzathinecloxacilline • Benethaminepenicilline / Framycetine / Penethamaathydrojodide • Procainebenzylpenicilline / Neomycine • Procainebenzylpenicilline / Nafcilline / Dihydrostreptomycine
Derde keus	• Cefquinome

Gramnegatieve bacteriën - Intramammair

Therapie	Stof
Eerste keus	• Geen
Tweede keus	• Benethaminepenicilline / Framycetine / Penethamaathydrojodide • Procainebenzylpenicilline / Neomycine • Procainebenzylpenicilline / Nafcilline / Dihydrostreptomycine

* Formularium KNMD juli 2012

zien meer gevallen van mastitis en hogere celgetallen. Het is de vraag, aldus de dierenartsen, of een matig onderbouwde richtlijn als deze de juiste weg is voor een goede uiergezondheid. Met uiergezondheid moet je zeer zuinig omgaan, vertellen deze rundveedierenartsen.